

SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Türk Dermatoloji Derneği, deri ve zührevi hastalıklar uzmanlarının mesleki çalışmalarını bilimsel ve hukuki yönden destekleyen ve savunan, halk sağlığı konusundaki çalışmalarını destekleyen, bu alanda hükümet ve sağlık kurumlarıyla işbirliği yapan bir tıpta uzmanlık derneğidir.

Üyelerimizden gelen başvurularda İstanbul, İzmir, Ankara İlleri başta olmak üzere Bakanlığınıza bağlı hastanelerde Başhekimliklerce **yalnızca** Deri ve Zührevi Hastalıklar Uzman Hekimleri yönünden Merkezi Hekim Randevu Sistemi'ndeki (MHRS) randevu sürelerinin 5 dakikada bir olarak düzenlendiği ve günlük 72 hastaya randevu verildiği öğrenilmiştir.

Bazı Başhekimliklerce Ocak 2022 tarihinden bu yana devam ettirilen uygulama, üyelerimizin görüşü alınmadan, deri ve zührevi hastalıklar uzmanlık alanındaki hastaların tedavisi için ayrılması gereken süreler gözetilmeden ve herhangi bir gerekçe de gösterilmeden başlatılmıştır. Kimi üyelerimiz tarafından Başhekimliklerce kendilerine "bak, reçeteyi yaz, senin için kolay" şeklinde bilimsel gereklilikler ile bağdaşmayan ve mesleğimiz adına utanç verici yaklaşımların sergilendiği paylaşılmıştır.

Söz konusu uygulama daha öncesinde de Bakanlığınız tarafından tüm ülke genelinde uygulanmak istenmiş, bu durumun bilimsel gereklilikler ile örtüşmediği, hastaların yaşam ve sağlık hakkını olumsuz etkileyeceği, hekimlerin hastaların tanı ve tedavi süreçlerini eksiksiz, gereği gibi yürütmelerinin önünde engel olacağı, sağlıkta şiddeti ve tıbbi kötü uygulamaları arttıracak bir çok uzmanlık derneği ve hekim örgütü tarafından iletilmişti. Bunun üzerine Bakanlığınız tarafından söz konusu uygulamadan vazgeçildiği tüm illerdeki İl Sağlık Müdürlüklerine duyurulmasına rağmen aynı şekilde ve yalnızca bizim branşımız yönünden uygulamaya geçilmesini anlamakta güçlük çekiyoruz.

Bildiğiniz üzere hekim, kendi uzmanlık alanına ve gelen hastanın özel durumuna göre, her hastaya tıbben ayırması gereken zamanı ayırmak durumundadır. Nitekim Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 6. Maddesinde; "Tabip ve dış tabibi, sanat ve mesleğini icra ederken, hiç bir tesir ve nüfuza kapılmaksızın, vicdani ve mesleki kanaatine göre hareket eder. Tabip ve dış tabibi, tatbik edeceği tedaviyi tayinde serbesttir." denerek hekimlerin tanı ve tedavi süreçlerindeki özerkliği ortaya konmuştur. Hekime tanınan bu serbestinin sağlanabilmesi aynı zamanda hastaların tanı ve tedavisi için ayrılacak süreyi de belirleyebilmeyi beraberinde getirecektir. O nedenle, bu konuda gerek süre gerekse birim zamanda bakılması gereken hasta sayısının idareler tarafından belirlenmesi hizmetin niteliği gereği olanaklı değildir.

Nitekim bu alanda muayene sürelerine ilişkin yapılan çalışmalarda 2. basamak hastanelerinde en ideal muayene süresinin 20 dakika olduğu belirlenmiştir. Muayene süresi, üniversite hastanelerinde 25 dakikaya çıkabilmektedir Sosyal Güvenlik Kurumunun da özel hastanelerde bir hastaya en az 15 dakika ayrılması şeklinde bir kısıtlaması mevcuttur.

Hastaya yapılacak muayene işleminin anamnez, fizik muayene, tetkiklerin incelenmesi, tetkik istenmesi ve tedavinin düzenlenmesi gibi aşamaları göz önüne alındığında; 5 dakikalık muayene sürelerinin yeterli bir değerlendirme yapılmasına kesinlikle uygun olmayacağı ve hekim olarak etkili bir muayene ve tedaviyi gerçekleştirilemeyeceği aşıkardır.

Ülkemizin tarafı olduğu, Biyoloji Ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi'nde tıbbın uygulanmasında insan onuruna saygı, sağlık hizmetlerinden adil bir şekilde yararlanmayı sağlama, tıbbi müdahalelerin ilgili meslekî yükümlülükler ve standartlara uygun yapılması zorunluluğu ile tıbbın uygulanmasında insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan hükümlere yer verilmiştir.

Her insanın ihtiyacı olan sağlık hizmetlerine ulaşabilmesi, sağlık hizmeti verilmesi aşamasında ise hizmet sunum koşullarını tıbbın insan haklarına uygun olarak verilmesini sağlayacak koşulları oluşturma sorumluluğu ise 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 352 ve devamı maddeleri uyarınca Sağlık Bakanlığı'na verilmiştir.

Hekimin günlük hasta sayısı konusundaki belirlemelere uyarak, hastaları süratli bir şekilde tedavi etmesi halinde ise meydana gelen neticeden yine hekim sorumlu olacaktır. Hekim bu bakımdan Bakanlığın, sağlık müdürlüğünün veya başhekimin talimatlarına uymak durumunda olduğunu, kamu görevlisi olarak başka türlü davranamayacağını ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz. İdari birimlerin bu doğrultudaki talimatları insan sağlığının üstünlüğü ilkesi ile çalışmaktadır Verilen sağlık hizmetinin kalitesini düşüren benzeri uygulamalar hasta aleyhine sonuçlanacaktır. Söz konusu talimatlarla oluşturulacak uygulamalar, insan sağlığını önceleyen hekimlik anlayışı ile çalışmaktadır, benzeri dayatmaların varlığında hem hekimler hem hastalar zarar görecekler.

Diğer taraftan özen eksikliği, hasta-hekim ilişkinin zedelenmesi yanı sıra tıbbi uygulama hatalarına yol açacaktır. Hasta ve hekim ilişkisine büyük hasar veren benzeri uygulamaların, *sağlıkta şiddeti* de arttıracığı, ayrıca hastaların yeterli tanı ve tedavi hizmeti alamadığından zarar görmelerine neden olacağı dikkatle göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim üyelerimizce hastaların ihtiyaç duyduğu sürenin ayrılması halinde muayene süreleri uzadığından hastaların bekleme süresi artmakta, hastalar bu nedenle gerilmektedir. Birçok meslektaşımız şiddete uğrayacağı kaygısını taşımakta olup her an istemediğimiz bir saldırı hali ile karşılaşmamız büyük olasılıktır.

İnsan Hakları ve Biyotıp sözleşmesi ile Hasta Hakları Yönetmeliğindeki tıbbi gerekliliklere uygun ve insan onuruna yaraşır biçimde sağlık hizmeti alma haklarının kullanılabilmesi ile sağlık hizmetlerinin verildiği sağlık işyerlerinde çalışanlara gerekli çalışma koşulların oluşturulması yükümlülükleri birbirinden koparılamaz gerekliliklerdir. Kuşkusuz tıbbi müdahalelerin ilgili mesleki yükümlülükler ve standartlara uygun yapılma yükümlülüğü, hekimlere hastalarının sağlık sorunlarını çözmek için gerekli tanıyı koyma, uygun tedavi planını oluşturma ve hastayı aydınlatma sorumluluğunu yüklemektedir.

Ancak bu sürecin esas ve tek sorumlusu hekimler değildir. Hekimlere hastalarına insan haklarına, insan onuruna uygun bir sağlık hizmeti sunabilmeleri için gerekli çalışma koşullarını sağlama bunun için gerekli standartları belirleyip uygulama yükümlülüğü de genelde devlete özel de ise Bakanlığınıza aittir.

Türkiye'nin tarafı olduğu Avrupa Sosyal Şartı'nda, çalışanlara adil çalışma koşullarını sağlamak, güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarını sağlamak, bu hakkın etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak, özellikle çalışma ortamının doğasından kaynaklanan tehlike sebeplerini en aza indirmek, çalışanların işyerinde çalışma koşullarının ve çalışma ortamının düzenlenmesine ve iyileştirilmesine katılma haklarını etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamak, taraf devletlere verilmiş görevler içinde yer almaktadır.

Öte yandan 5 dakikada bir randevu verildiği tarihten bu yana üyelerimiz hekimlerin hastaların tanı ve tedavilerini gereği gibi yürütmeleri olanaklı olmamakta, hastalar için ayrılması gereken süre 5 dakikadan fazla olduğundan mesai saatleri içinde o gün randevu verilen tüm hastalara yönelik poliklinik hizmetleri tamamlanamamaktadır. Bu durum ise beraberinde hekimlerin çalışma sürelerinin çok üstünde çalışmasına neden olmakta, birçok üyemiz hastaların mağdur olmaması adına mesai saatinden sonra bir süre daha çalışmak zorunda kalmaktadır. Böylelikle 657 sayılı Yasa ile belirlenen çalışma süreleri üyelerimiz hekimler yönünden aşılmakta, dinlenme haklarının ihlal edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Hekimlerin yeterince dinlenememesi de hastaların doğrudan yaşam ve sağlık haklarını etkilemektedir.

Tıbbi bilgiye, bilimsel kanıtlara aykırı bir şekilde yapılan MHRS randevularının 5 dakika da bir gerçekleşecek şekilde düzenlenmesi neticesinde ortaya çıkabilecek tıbbi uygulama hatalarından meslektaşlarımızın sorumlu tutulamayacağını, ortaya çıkacak hatalardan doğrudan sağlık kurumları yöneticilerinin sorumlu tutulması gerektiğini belirtiriz.

Tüm bu nedenlerle bir kez daha hekimlerin kendilerine verilen koruyucu, rehabilite edici ve tedavi edici sağlık hizmetlerini mesleki standartlara uygun verebilmeleri için bu standartların gerçekleştirilebilmesini sağlayacak iş düzenlemelerinin yapılmasının zorunlu olduğunu, insanların gereksinim duydukları sağlık hizmetlerini insan haklarına uygun bir biçimde alabilmeleri için de hekimlere her hastaya gerekli olan zamanı ayırabilecek bir çalışma düzenlemesine ihtiyaç bulunduğunu, 5 dakikada bir randevu verilmesi uygulamasından ivedilikle vazgeçilmesi gerekliliğinin başta İstanbul, İzmir, Ankara İl Sağlık Müdürlükleri olmak üzere 81 ile hatırlatılması talebimizi bilgilerinize sunarız. Saygılarımızla. 05.10.2022

Türk Dermatoloji Derneği
Yönetim Kurulu Adına,
Prof. Dr. Ertan Yılmaz
Türk Dermatoloji Derneği Başkanı